

krajská
knižnica
v žiline

Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2022 knižnice, štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie...

Naj knihovníčkou Horného Považia za rok 2022 sa stala Daniela Konvičková, knihovníčka Obecnej knižnice v Lysici

Budovanie kladného vzťahu ku knihám a čítaniu je dlhodobý proces, ktorý u dieťaťa začína v domácom prostredí takmer ihneď po narodení. U novorodenca majú veľký význam všetky zrakové podnety, ktoré rozvíjajú jeho mozog a nervové spojenia. Vo veľmi dôležitom období jeho vývoja, t.j. v období do päť rokov, je potrebné dieťaťko zoznamovať s knihou a postupne mu pravidelne čítať, aby získalo vzťah k hovorenému slovu a aby sa naučilo myslieť cez vypočuté príbehy. Ak si dieťa nevytvorí vzťah k čítaniu a knihám v rannom detstve, jedným z dôvodov môže byť aj málo podnetov a príležitostí zo strany rodičov. Vzťah k čítaniu nie je vlastnosť vrodená, preto sa musí rozvíjať postupne. Ak budovanie vzťahu ku knihe rodičia podcenili, čo-to môže zachrániť pedagóg predprimárneho a primárneho vzdelávania, ktorý dokáže citlivým a nenásilným spôsobom u detí vzbudiť záujem o príbehy a ich hrdinov, a tým aj o knihy, čítanie a spoznávanie. Mnohí z nás si neuvedomujeme, že vedieť čítať s porozumením je jedným zo základných predpokladov úspechu dieťaťa nielen v škole, ale aj neskôr v dospelosti – v pracovnom živote. Správny pedagóg preto využíva všetky dostupné metódy a prostriedky na to, aby si dieťa čítanie obľúbilo a aby táto činnosť bola preň relaxom a túžbou spoznávať a nie byť nutným zlom. Ako sa s knihou skamarátiť už v predškolskom veku a ako dosiahnuť radosť z čítania sa vo svojej praxi snaží dosiahnuť aj knihovníčka obecnej knižnice a učiteľka materskej školy v Lysici pani Daniela Konvičková. Jej dlhoročná aktívna práca na pozícii knihovníčky obecnej knižnice, ale aj aktivity v oblasti vzdelávania a budovania vzťahu ku knihe a k čítaniu boli ocenené Krajskou knižnicou v Žiline, ktorá Daniele Konvičkovej odovzdala titul Najlepšia knihovníčka Horného Považia za rok 2022. Pedagógovia i knihovníci dokážu

veľkou mierou ovplyvniť úroveň čitateľskej gramotnosti detí, čo je obrovská devíza v ich ďalšom vzdelávaní. O toto sa snaží aj ocenená knihovníčka, ktorá popri svojej pedagogickej práci poskytuje pravidelné knižnično-informačné služby obyvateľom obce. V ostatných rokoch sa osobne angažovala pri obnove obecnej knižnice, ktorá sa nachádza v suterénnych priestoroch obecného úradu. Koncom roka 2022 bola knižnica kompletne zrekonštruovaná, staré regály, stoly a stoličky boli vymenené za nové, do knižnice pribudli relaxačné kresielka. Finančné prostriedky na obnovu interiérového vybavenia knižnice boli získané aj zberom železa, keď výťažok bol použitý práve na jeho obnovu. Knižnica získala finančné prostriedky aj z Nadácie Pontis realizáciou projektu Knižka vonia inak ako počítač. Získané prostriedky boli použité na zakúpenie časti interiérového vybavenia knižnice, kníh a zábavných spoločenských hier. Po obnove sa z knižnice stalo vkusné kultúrne miesto, ktoré využívajú hlavne deti miestnej materskej i základnej školy. Kolektívy detí prichádzajú do knižnice pravidelne, kde je pre ne pripravený osobitný program – besedy o zaujímavých knihách, čítanie na pokračovanie a následne tvorivé výtvarné dielne, výroba spoločného plagátu a rôzne hry. Pani knihovníčka hovorí, že staré knihy už čítať nikto nechce a čitatelia uprednostňujú knihy, ktoré voňajú novotou. Knižničný fond obecnej knižnice bol preto kompletne obnovený a čitatelia dostávajú do ruky nové, krásne a „voňavé“ knihy. Ocenej knihovníčke prajeme do ďalších rokov veľa spokojných čitateľov a ďalších tvorivých nápadov, ktoré prispejú k rozvoju knižnice a ďalšej spokojnosti s jej službami.

Obrázok 1 Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline odovzdáva titul Najknižovníčka Horného Považia za rok 2022 Daniele Konvičkovej, knihovníčke Obecnej knižnice v Lysici.

Obrázok 2 Knihovníčka Daniela Konvičková vo „svojom kráľovstve kníh“.

Obrázok 3 Do obnovenej knižnice sa čitatelia radi vracajú. Obnova knižnice bola úspešná aj vďaka realizácii viacerých projektov.

ŽILINSKÝ
SAMOSPRAVNÝ
ÚZEM

krajská
knižnica
v Žiline

Krajská knižnica v Žiline
udeľuje osobitné ocenenie

Najlepšia knihovníčka Horného Považia 2022

Daniele Konvičkovej

knihovníčke Obcej knižnice v Lysici

za dlhoročnú aktívnu prácu s cieľom poskytovania kvalitných knižnično-informačných služieb čitateľom Obcej knižnice v Lysici, komplexnú obnovu interiéru obcej knižnice a organizáciu zaujímavých a inšpiratívnych vzdelávacích podujatí pre detských čitateľov.

V Žiline 15. 05. 2023

Krajská knižnica v Žiline
Ul. A. Borovca 42
011 27 Žilina

Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka

Obrázok 4 Diplom pre Najlepšiu knihovníčku Horného Považia 2022.

Naj knižnicou Horného Považia za rok 2022 sa stala Obecná knižnica v Kunerade

Výsledky testovania čitateľskej gramotnosti slovenských 15-ročných žiakov sú podľa medzinárodnej štúdie PISA pod priemerom krajín OECD, t.j. krajín sveta, ktoré patria medzi ekonomicky najvyspelejšie. Je to odrazom skutočnosti, že deti na Slovensku čítajú menej ako ich rovesníci v iných vyspelých krajinách sveta. Za túto skutočnosť je zodpovedná predovšetkým rodina a prostredie, v ktorom dieťa vyrastá a ktoré ho od narodenia formuje, pretože ak vidí svojich rodičov pravidelne čítať, je veľmi pravdepodobné, že k čítaniu nadobudne vzťah aj samotné dieťa. Jednou z možností, ktoré môžu ovplyvniť vzťah dieťa ku knihe je spoločná návšteva knižnice, či už v sprievode rodiča alebo učiteľa, ktorý návštevu knižnice so žiakmi môže pravidelne plánovať. V dnešnej modernej dobe však musí priestor knižnice zaujať - musí byť príťažlivý, inšpiratívny a prispôsobený komunitám, ktoré ju navštevujú. Rovnako aj knižničný fond musí ponúkať také tituly kníh, ktoré sú aktuálne a žiadané. Je preto pomerne náročné zo strany zriaďovateľa obecnej knižnice všetky podmienky splniť. V regióne Horného Považia máme našťastie aj také obecné knižnice, ktorých zriaďovatelia myslia aj na rozvoj kultúry čítania svojich obyvateľov a v ostatných rokoch sa priestory mnohých knižníc skrášlili a obnovili. Je dobré, že po dobudovaní základnej obecnej infraštruktúry prišiel rad aj na obnovu knižníc. Ak knižnica v obci má vybudované zázemie môže ponukou kultúry a vzdelávania ovplyvniť kultúrny a vzdelanostný rozvoj jej obyvateľov. Aj Obecná knižnica v Kunerade ovplyvňuje budovanie vzťahu ku knihe a čítaniu už viac ako polstoročie a priebežne sa prispôsobuje potrebám čitateľov a návštevníkov knižnice s cieľom, aby ponúkla služby a kultúrne knižničné prostredie hodné 21. storočia. Obecná knižnica v Kunerade je umiestnená v suterénnych

priestoroch obecného úradu, kde slniečka nie je dostatok a ak chce knižnica upútať aj priestormi, musí byť naozaj príťažlivá. Toto sa podarilo aj realizáciou projektu obnovy, keď ešte počas kovidového obdobia bola knižnica zrekonštruovaná a vo februári 2022 bola otvorená pre obyvateľov obce. Knižnica má k dispozícii aj klubovú miestnosť s detským kútikom, kde deti môžu stráviť príjemné chvíle pri hre a čítaní. Tapeta s vyobrazením zámku, školy a kaplnky, ktorá je na stene klubovej miestnosti nalepená, umocňuje atmosféru knižnice a miesto robí príjemným a neopakovateľným. Pani knihovníčka Frederika Kavecká pre deti pripravuje rôzne podujatia, tvorivé dielne a stretnutia. Zriaďovateľ Obec Kunerad každoročne získava mimorozpočtové prostriedky na nákup kníh z Fondu na podporu umenia. Na nákup literatúry pravidelne prispieva aj obec, čím sa fond knižnice postupne obnovil a knižnica čitateľom ponúka nové, zaujímavé knihy. Knižnica je automatizovaná a pani knihovníčka so svojimi čitateľmi komunikuje a nové knihy propaguje aj prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde má knižnica zriadený svoj profil.

Za obnovu a modernizáciu priestorov, plnenie štandardov verejných knižníc a poskytovanie kvalitných knižnično-informačných služieb metodické oddelenie Krajskej knižnici v Žiline udelilo Obecnej knižnici v Kunerade osobitné ocenenie Naj knižnica Horného Považia za rok 2022.

V dnešnej uponáhľanej dobe prajeme Obecnej knižnici v Kunerade, aby aj naďalej zostala súčasťou miestnej kultúry a aby zostala miestom, kde sa udržiava komunitný života a kde sa budujú sociálne vzťahy medzi obyvateľstvom. Zároveň knižnici prajeme veľa krásnych kníh a spokojných čitateľov.

Obrázok 5 Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline odovzdáva titul Naj knižnica Horného Považia za rok 2022 Frederike Kaveckej, knihovníčke Obcej knižnice v Kunerade.

Obrázok 6 „Knižničná obývačka“ v klubovej miestnosti pri Obcej knižnici v Kunerade. Na nákup interiérového vybavenia knižnice i klubovne prispel aj Fond na podporu umenia.

Obrázok 7 O obnovu knižnice sa zaslúžil celý kolektív Obce Kunerad, medzi inými aj bývala starostka Monika Kavecká a pracovníčka obecného úradu Adriana Capková. Na snímke zľava: Adriana Capková, Frederika Kavecká, Miroslav Kudela, starosta obce a Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline

Obrázok 8 Interiér obnovenej Obcej knižnice v Kunerade.

Najlepšia knižnica Horného Považia 2022

Obcejnej knižnici v Kunerade

za komplexnú obnovu priestorov, automatizáciu knižničných služieb, získavanie mimorozpočtových zdrojov a poskytovanie kvalitných knižnično-informačných služieb pre obyvateľov obce.

V Žiline 15. 05. 2023

Krajská knižnica v Žiline
Ih. A. Bencúša 47
011 77 3200

Mgr. Katarína Sušoliaková, riaditeľka

Obrázok 9 Diplom pre Najlepšiu knižnicu Horného Považia 2022.

Obrázok 10 Obnovený exteriérový priestor pred Obecným úradom v Kunerade s knihobúdkou, lavičkami a hojdačkami.

Knižnice vo Fínsku – veľká inšpirácia aj pre Slovensko

Na prelome mesiacov máj a jún 2023 knihovníci Krajskej knižnice v Žiline navštívili v rámci programu vzdelávajúcich sa dospelých Erasmus +, financovaného Európskou úniou, niekoľko vybraných knižníc vo Fínsku.

Prečo práve Fínsko? Je známe, že severské krajiny sa vyznačujú široko rozvinutou demokraciou, vysokou životnou úrovňou a intenzívnou podporou vzdelávania, ktorého súčasťou sú aj knižnice. Základné princípy demokracie - sloboda slova, slobodný prístup k informáciám a k vzdelávaniu, sú demonštrované práve v knižniciach, preto sú tieto inštitúcie v severských krajinách rešpektované a podporované. Predpovede o zániku knižníc sa nenaplnili a aj napriek internetovej dobe sa v týchto krajinách stavajú nové moderné knižnice, ktorých služby sú prispôsobované potrebám ľudí a komún, ktoré v danej lokalite žijú. Knižničné služby vo Fínsku sú garantované zákonom a ich cieľom je poskytnúť každému občanovi rovnaké podmienky a príležitosti na osobnostný rozvoj i celoživotné vzdelávanie. Záujem o knižničné služby fínskych knižníc pretrváva a potvrdzujú to aj štatistiky, keď napríklad ročne knižnice navštíví 55 miliónov návštevníkov (pre porovnanie na Slovensku je to cca 9, 5 milióna návštevníkov, to znamená, že priemerne ročne každý obyvateľ Fínska knižnicu navštíví 10x, na Slovensku len 2x, pričom počet obyvateľov Fínska a Slovenska je približne rovnaký). Vo verejných knižniciach Fínska bolo v roku 2022 prihlásených 36 % obyvateľov, na Slovensku to v roku 2022 bolo len 6,5 % obyvateľov! Celkové výpožičky fínskych verejných knižníc dosiahli 80,5 milióna, na Slovensku to bolo 7x menej, len 11 miliónov. Veľký rozdiel vidíme aj v počte nakúpených knižničných jednotiek, keď v roku 2022 pribudlo do fínskych verejných knižníc 1 726 152 knižničných jednotiek, na Slovensku to bolo len 205 727 !

Obyvatelia Fínska majú možnosť ovplyvňovať úroveň a kvalitu knižničných služieb, keď sú napr. pri samosprávach, ktoré knižnice financujú, zriadené tzv. rady, v ktorých sú zastúpené aj rôzne skupiny obyvateľstva, napr. zastúpení sú mladí ľudia, zdravotne znevýhodnení, seniori, národnostné menšiny a iné skupiny, ktoré tiež rozhodujú o tom, kde a ako sa prostriedky samosprávy použijú. Kvalitu služieb ovplyvňujú priamo aj návštevníci knižníc pravidelným poskytovaním spätnej väzby. Pred výstavbou nových knižníc sa samospráva občanov pýta, aké služby by mala občanom poskytovať a aké priestory by v knižnici nemali chýbať. V manažmente veľkých verejných knižníc má zvyčajne zastúpenie aj verejnosť prostredníctvom zástupcu, ktorý sa zúčastňuje zasadnutí vedenia knižnice. Knižničné služby sú vo fínskych knižniciach bezplatné. Čitatelia hradia len upomienky v prípade oneskoreného vrátenia knižničných dokumentov a tiež nevzdvihnuté rezervácie. Verejné knižnice v mestách sú k dispozícii do neskorých večerných hodín a otvorené sú okrem pracovných dní aj v sobotu a nedeľu. Niektoré knižnice, medzi nimi aj obecné, sú prístupné ako samoobslužné miesta, kde sa zaregistrovaný čitateľ dostane aj mimo otváracích hodín zadaním špeciálneho PIN kódu pri vchode. Čitateľ si tak môže knihy vypožičať a tiež vyzdvihnúť rezervácie aj bez personálu knižnice. V knižnici môže čítať noviny a časopisy, môže využívať techniku slúžiacu na skenovanie a kopírovanie, môže využiť wifi sieť. Fínska spoločnosť chápe knižnice ako kolektívne vlastníctvo a prípadné odcudzenie knižničných materiálov, čo je len veľmi ojedinelý jav, nebýva predmetom sporov. Z knižníc sa vytratili výpožičné pulty, pretože čitateľ si sám prostredníctvom samoobslužného zariadenia (self check) knihy požičiava i vracia. Knižnice sú dostatočne financované, z veľkej časti miestnou samosprávou, ale aj štátom, ktorý knižniciam poskytuje dotácie na nákup kníh, časopisov, ale aj rôznych projektov zameraných na rozvoj

čitateľskej gramotnosti. Ich výška závisí od počtu obyvateľov mesta alebo obce. V málo osídlených oblastiach Fínska knižničné služby zabezpečuje 125 mobilných knižníc – bibliobusov. V centrálnej časti Fínska, v okolí hlavného mesta Helsínk, sú knižnice združené v sieti Helmet, (Helsinki Metropolitan Area Libraries), kde je viac ako 60 knižníc, ktoré majú rovnaký knižničný systém, spoločnú databázu používateľov a pre čitateľov je k dispozícii 3,5 milióna kníh, časopisov, hudobnín, komiksov, stolových hier a iných knižničných dokumentov. V spoločnej databáze dokumentov si zaregistrovaný používateľ môže knihy rezervovať s možnosťou doručenia dokumentu do požadovanej knižnice, ktorá je čitateľovi najbližšie. Požičané knihy je rovnako možné vrátiť do ktorejkoľvek knižnice, ktorá je súčasťou siete Helmet.

Jednou z najväčších a najnavštevovanejších knižníc tejto siete je centrálna knižnica Oodi (čo v preklade znamená óda), ktorá bola verejnosti sprístupnená pri príležitosti 100. výročia nezávislosti Fínska v roku 2018, a to priamo v centre Helsínk. Tento moderný kultúrny priestor s výraznou architektúrou pripomínajúcou loď, poskytuje služby na troch podlažiach. Prvé predstavuje otvorený priestor a je určené na neformálne stretávanie sa, realizáciu podujatí a na samoobslužné vrátenie kníh požičaných v ktorejkoľvek knižnici, ktorá je súčasťou siete Helmet. Súčasťou prvého podlažia je aj reštaurácia, kaviareň a kinosála. Druhé podlažie tvorí uzavretý medzipriestor bez denného svetla, určený na skupinové a individuálne aktivity. Nachádza sa tu nahrávacie štúdio, kompletne vybavená kuchyňa s možnosťou konania rodinných stretnutí a osláv, k dispozícii je niekoľko skupinových malých i väčších pracovných priestorov, štýlové schody, ktoré slúžia ako oddychový otvorený priestor na neformálne stretávanie. Pre návštevníkov sú k dispozícii hracie konzoly, 3D tlačiarne, skenery, plottery, šijacie stroje, laserové rezačky, spájkovačky a ďalšia technika, ktorú môže každý návštevník

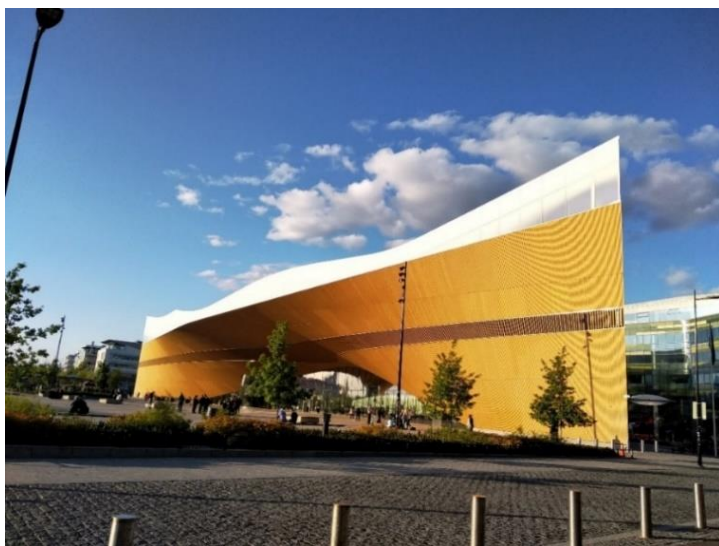
podľa svojich potrieb využiť. Na treťom podlaží, ktoré je pomenované ako „knižné nebo“, je umiestnený knižničný fond so 100 000 zväzkami. V priestore sú vybudované aj ďalšie oddychové zóny určené na čítanie, hranie, štúdium i občerstvenie. Na toto podlažie preniká cez bočné sklo a kruhové otvory v strope denné svetlo. V priestore sú stromy a množstvo pohodlných kresiel s výhľadom na centrum mesta. V priaznivom počasí návštevníci môžu využiť letnú terasu s panoramatickými výhľadmi na okolie. Architekti mysleli aj na vybudovanie bezpečných oddychových zón pre deti, mamičky i tínedžerov. Oodi je knižnica s výnimočným verejným priestorom, ktorý každý deň navštívi viac ako 10 000 návštevníkov túžiacich po vzdelávaní, zábave i oddychu. Okrem centrálnej knižnice Oodi v Helsinkách nás zaujala aj nová knižnica v obchodnom centre v meste Espoo - Lippulaiva Library, ktorej interiérový návrh bol inšpirovaný fínskymi tradíciami. Pri architektonickom riešení interiéru knižnice bol použitý tradičný štýlový nábytok, tradičné farebné odtiene, drevené prvky, drevené regály – všetko v maximálnej štýlovej i farebnej harmónii. Detské oddelenie okrem detských drevených regálov a „hrabáčikov“, kde sú umiestnené lepoprelá, je vybavené množstvom bezpečných miest na hranie / bezpečné schodíky a pod nimi skrývačky, zaujímavý individuálny priestor na čítanie, kapota historického auta.../. Priestor knižnice bol zariadený a vybavený tak, aby bol príťažlivý aj pre tínedžerov, ktorým sú tu k dispozícii rôzne možnosti zábavy, napr. hracia konzola, stolno-tenisový a biliardový stôl, hojdacie relaxačné kreslá. V knižnici nechýba priestor určený na tvorivé dielne a priestor na kolektívne podujatia. Kompletne je vybavená aj kuchynka, kde je možnosť organizovania detských i rodinných stretnutí s možnosťou prípravy občerstvenia. Osobitne je zriadená kuchynka pre mamičky na zohriate jedla pre deti, k dispozícii sú detské jedálenské stoličky, prebaľovací pult ... Vedenie knižnice je maximálne ústretové

k požiadavkám návštevníkov. Vybudovaniu Espoo City Library v obchodnom centre predchádzal podrobný prieskum požiadaviek obyvateľov - budúcich návštevníkov, na základe ktorých bola knižnica následne aj vybavená a zariadená.

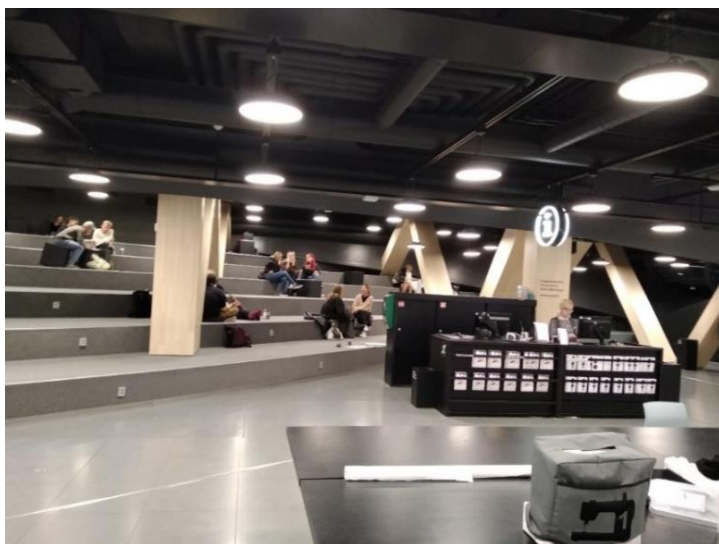
Jednou z najdôležitejších hodnôt fínskej spoločnosti je rovnosť a snaha o zabránenie diskriminácie ohrozených skupín, t.j. zdravotne, sociálne, či inak znevýhodnených občanov. Týmto skupinám obyvateľov spoločnosť aj prostredníctvom knižníc ponúka rôzne programy, čím sa pokúša eliminovať ich znevýhodnenie a prípadnú osamelosť. Jednej z ohrozených skupín – seniorom, knižnice prinášajú kultúru aj do ich domovov, do nemocníc a do domovov sociálnych služieb. Veľmi rozšírenou knižničnou službou je rezervácia tašiek, do ktorých knihovníci podľa požiadaviek seniorov pripravujú knihy, periodiká, hudbu a filmy. Knižnice seniorom a zdravotne znevýhodneným požičiavajú podľa potreby aj techniku – tablety a MP3 prehrávače. Na ich ovládanie sú zaškolení v knižnici, doma, v nemocnici alebo v domove sociálnych služieb, kde im knižničné online služby sprostredkovávajú sociálni pracovníci a zdravotnícky personál. Regionálna knižnica v meste Turku takéto služby poskytuje v rámci projektu My Library. Svojim čitateľom – seniorom a zdravotne znevýhodneným ponúka napr. online návštevy múzeí (3D prehliadky muzeálnych expozícií, výstav, muzeálnych zbierok), online návštevy rôznych koncertov a bohoslužieb, a to buď v priamom prenose alebo zo záznamu. V rámci realizácie projektu knižnice ponúkajú možnosť pravidelného cvičenia prostredníctvom online videí, ktoré predcvičujú samotní seniori. Prostredníctvom knižničného webu omakirjasto.fi sa seniori a znevýhodnení môžu online učiť aj cudzie jazyky, ktoré vedú profesionálni lektori. Všetky online služby sú seniorom a zdravotne znevýhodneným poskytované zdarma a v jednoduchom prostredí bez potreby sťahovania ďalších

aplikácií, čo by mohlo seniorov od praktického využívania online služieb odradiť.

Pri pravidelnom každoročnom prieskume, ktorý vykonáva a zverejňuje nezisková organizácia pôsobiaca pri Organizácii spojených národov, je Fínsko už 6-krát za sebou krajinou s najšťastnejším obyvateľstvom na svete. Po absolvovaní návštev niekoľkých fínskych knižníc sme pochopili, že šťastie k obyvateľom Fínska neprichádza len tak, ale že sa o to každý rok v mnohom pričinia aj knižnice, ktoré nezaspali dobu. Knižnice sú pre Fínov druhým domovom s kultúrными a vzdelávacími funkciami, sú inštitúciami, ktoré zabezpečujú potreby moderných ľudí túžiacich po vzdelávaní, oddychu, zábave i stretávaní. Fínske verejné knižnice sa budujú ako komunitné centrá otvorené pre všetkých s množstvom podnetov, ktoré život obyvateľov Fínska robia krajším, bohatším a šťastnejším.

Obrázok 11 Centrálna knižnica v Helsinkách – Oodi, ktorá bola verejnosti sprístupnená v roku 2018. Oodi plní funkciu komunitného centra, ktoré denne navštíví viac ako 10 000 návštevníkov.

Obrázok 12 Otvorený priestor 2. podlažia knižnice Oodi určený na skupinové i individuálne aktivity, ale aj na neformálne stretávanie sa.

Obrázok 13 Otvorený priestor 2. podlažia knižnice Oodi.

Obrázok 14 Interiér 3. podlažia tzv. „knižné nebo“ so 100 000 knihami a s množstvom oddechových zón.

Obrázok 15 Samooblužné stanice (self checky) slúžiace na samooblužné požičiavanie knižničných dokumentov.

Obrázok 16 Lippulaiva Library - knižnica vybudovaná v obchodnom centre v meste Espoo, ktorej interiérový návrh bol inšpirovaný fínskymi tradíciami. Pri architektonickom riešení interiéru knižnice bol použitý tradičný štýlový nábytok, tradičné farebné odtiene a drevené prvky

Obrázok 17 Detské oddelenie Lippulaiva library vybavené detskými regálmi a kabínou auta.

Obrázok 18 Oddychovo-inšpiratívny priestor Lippulaiva library určený tínedžerom.

Inšpiratívne podujatia v Obecnej knižnici v Strečne

Naša knižnica v roku 2022, po dvoch rokoch obmedzení v dôsledku pandemickej situácie a v závislosti od postupného uvoľňovania opatrení, začala organizovať rôzne podujatia pre detských i dospelých čitateľov. Marec „Mesiac knihy“ sme si pripomenuli besedami, na ktorých sa deti zo základnej školy a tiež z materskej školy zo Strečna aj zo Stráňav dozvedeli veľa zaujímavostí o knihách v našej knižnici. Pokračovali sme aj v literárnej súťaži, tentokrát na tému „Veľkonočný pozdrav“. V máji sme pokračovali už v tradičnom duchu a našich prváčikov sme slávnostne prijali do „Cechu mladých čitateľov“. V lete, počas prázdnin, sme sa zapojili do podujatia „Prečítané leto“, kedy si deti sami volili jednotlivé témy a z množstva ponúkaných kníh si vybrali vhodné knižky. Na jeseň sme sa s deťmi z Materskej školy v Strečne rozprávali tému „Úcta k starším“. Všetky podujatia sa niesli v duchu čítania s porozumením a boli doplnené hrami a kvízami. V novembri sme po prvý krát zorganizovali podujatie s názvom „Rodinná hodinka“, ktoré bolo určené pre rodičov a ich deti, ale aj pre starých rodičov, krstných rodičov i ďalších rodinných príslušníkov. Hostom podujatia bola rodáčka zo Strečna Klaudia Škorvánková, ktorá nám porozprávala veľa zaujímavostí zo sveta folklóru, zaspievala nádherné ľudové piesne a priniesla aj jednotlivé časti kroja, ktoré si účastníci mohli vyskúšať. Zaujímavo predstavila jeho jednotlivé časti a porozprávala akú mali funkciu a na akú príležitosť ich ľudia nosili. Na záver účastníkov rodinnej hodinky čakal rodinný kvíz, kde si overili koľko vedomostí a zaujímavostí zo sveta folklóru si zapamätali. Cieľom podujatia „Rodinná hodinka“ bolo stráviť s deťmi spoločný čas a zabaviť sa. V budúcnosti by sme chceli v organizovaní zaujímavých podujatí vo vynovených priestoroch našej knižnice aj naďalej pokračovať.

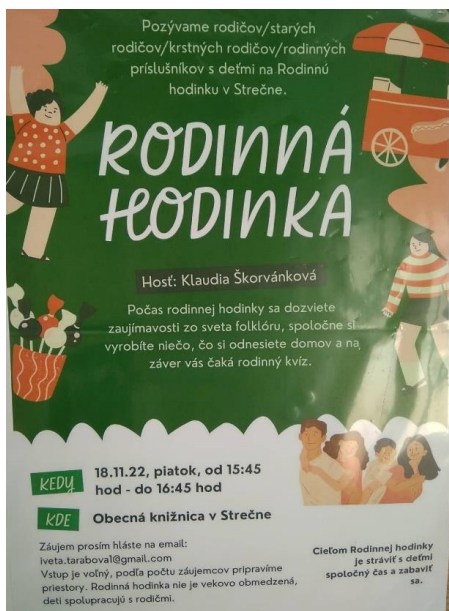
Ivana Fuljerová, knihovníčka

Obrázok 19 Obecná knižnica v Strečne sa môže pochváliť vkusne zrekonštruovaným priestorom v samostatnom rodinnom dome s novými regálmi i technickým vybavením. Na snímkach: oddelenie beletrie s priestorom na konanie podujatí, detské oddelenie s hrami a centrálny výpočtový pult.

Obrázok 20 Obecná knižnica v Strečne sa môže pochváliť vkusne zrekonštruovaným priestorom.

Obrázok 21 Pozvánka na podujatie „Rodinná hodinka“, ktoré sa v novembri 2022 konalo v Obecnjej knižnici v Strečne. Deti, ich rodičia i starí rodičia sa mohli dozvedieť množstvo zaujímavostí zo sveta folklóru a folklórnych tradícií na Slovensku.

Obrázok 22 Detské oddelenie Obecnjej knižnice v Strečne s možnosťou využitia hier

Obecná knižnica v Jablonovom dýcha novotou

Obec Jablonové sa nachádza mimo hlavných kultúrnych centier Horného Považia, preto cieľom projektu, ktorý bol ukončený v roku 2022, bolo obnoviť obecnú knižnicu tak, aby sa stala príťažlivým a kultúrnym miestom pre obyvateľov Jablonového, miestom, ktoré bude priťahovať všetky vekové kategórie, najmä však deti, mladých ľudí a seniorov, ktorí sa chcú vzdelávať, stretávať a zdieľať informácie a rôzne zážitky. Priestor knižnice sme potrebovali upraviť tak, aby sa stal vhodným miestom aj na realizáciu podujatí - tvorivých dielní, besied, stretnutí a ďalších aktivít, ktoré v knižnici organizujeme, napríklad aj v rámci celoslovensky organizovaného projektu „Prečítané leto“.

V úvodnej časti realizácie projektu bol priestor knižnice z prostriedkov Obce Jablonové upravený /odstránenie pôvodnej podlahovej krytiny, vyrovnanie podlahy betónom, penetrácia, polozenie novej podlahy, vymaľovanie stien, výmena svietidiel a dverí/. V ďalšej časti realizácie projektu sme zabezpečili výmenu reálov, zriadenie nového rohového výpožičného pultu s úložným kontajnerom a tiež bolo zriadené internetové miesto s počítačom a tlačiarňou. V priestore knižnice pribudol oddychový kútik s detskou sedačkou, detský stolík so stoličkami, detské regály a poličky s úložnými boxami na leporelá.

Nové regály priestor knižnice nielen zútlunili, ale umožnili vytvoriť viac miesta a pohodlnejší prístup ku knihám. Zrekonštruovaný priestor knižnice s novým vybavením zabezpečil kvalitnejšie poskytovanie knižnično-informačných služieb, ale aj vhodnejší priestor na realizáciu podujatí pre deti a seniorov. Na obnovu knižnice prispel Fond na podporu umenia dotáciou vo výške 6 500 €.

Katarína Hrabovská, knihovníčka

Obrázok 23 Vynovený priestor Obcej knihnice v Jablonovom, ktorej rekonštrukciu výrazne podporila obec. Na obnovu knihnice prispel aj Fond na podporu umenia čiastkou 6 500 €.

Obrázok 24 Vynovený priestor Obcej knihnice v Jablonovom

Obrázok 25 Vynovený priestor Obecnej knižnice v Jablonovom

Obrázok 26 Vstupný priestor Obecnej knižnice v Jablonovom s výpožičným pultom.

Fond na podporu umenia a verejné knižnice

Fond na podporu umenia pravidelne podporuje rozvoj verejných knižníc Slovenska poskytovaním finančných prostriedkov na podporu projektov zameraných na zlepšenie kvality knižnično-informačných služieb, na realizáciu vzdelávacích aktivít a na obnovu knižničných fondov. Aj mestské a obecné knižnice môžu získať finančné prostriedky na obnovu knižničného fondu a ich interiérového i technického vybavenia. Podpora je určená knižniciam, ktoré pravidelne poskytujú knižničné služby a sú zaregistrované v Zozname knižníc Slovenskej republiky (viac informácií na <https://www.fpu.sk/sk/>).

Zoznam knižníc v okrese Žilina a Bytča, ktoré boli v roku 2022 finančne podporené z FPU v rámci programov 5.1.2 Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra a 5.1.4 Akvizícia knižníc.

Okres Žilina a Bytča

Knižnica	Akvizícia (nákup kníh)	Knižničná infraštruktúra
Bitarová	1 500 €	-
Bytča	3 300 €	-
Jablonové	1 500 €	6 500 €
Jasenové	1 300 €	-
Konská	1 300 €	-
Kotešová	1 100 €	-
Kunerad	1 300 €	-
Krasňany	1 500 €	-
Lietava	1 300 €	-

Maršová	1 300 €	-
Predmier	1 500 €	-
Porúbka	2 000 €	-
Rajec	3 000 €	-
Rosina	1 000 €	-
Stránske	1 500 €	-
Strečno	1 500 €	-
Terchová	1 500 €	-
Turie	1 000 €	-
Varín	1 500 €	-
Veľké Rovné	1 500 €	-
Mestská knižnica Žilina	3 300 €	-

Slovenská národná knižnica v Martine je ústredným štandardizačným pracovisko knižničného systému SR a plní metodické, poradenské, koordinačné, vzdelávacie, štatistické a analytické úlohy pre knižničný systém Slovenskej republiky. V ostatných rokoch vydala viaceré metodické materiály, ktoré sú určené pre verejné knižnice. Ich úlohou je usmerniť mestské a obecné knižnice a ich zriaďovateľov pri vedení základných knižničných evidencií, pri realizácii revízií, pri kvalitnej obnove knižničného fondu, pri hodnotení činnosti knižnice porovnaním so schválenými metodickými štandardami a pri riadení, manažmente a vedení knižníc. Niektoré materiály sú doplnené príkladmi dobrej praxe knižníc. Plný text schválených metodických materiálov nájdete na webovej stránke Slovenskej národnej knižnice.

Príručka pre starostov a zastupiteľov obcí pre budovanie a fungovanie knižníc:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Prirucka_pre_starostov_a_zastupitelov_obci_pre_budovanie_a_fungovanie_kniznic.pdf

Metodická príručka pre zriaďovanie, zakladanie, zlučovanie a zrušenie verejných knižníc na Slovensku:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Metodicka_prirucka_pre_zriadovanie_zakladanie_zlucovanie_a_zrusenie_verejnych_kniznic_na_Slovensku.pdf

Vzorové knižničné poriadky pre verejné knižnice:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Vzorovy_kniznicny_poriadok.pdf
- <https://www.snk.sk/sk/informacie-pre/kniznice-a-knihovnikov/dokumenty-pre-knihovnikov.html>

Štandard pre dobrý knižničný fond:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Standard_pre_dobry_kniznicny_fond.pdf

Metodické usmernenie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 4315/2020-110/11107 z 21. júla 2020 na určenie štandardov pre verejné knižnice:

- https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2019/12/standard-pre-verejne-kniznice_01092020.pdf

Vzor prieskumu spokojnosti pouzivatelov so sluzbami kniznice:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Prieskum_spokojnosti_pouzivatelov_kniznice.pdf

Možnosti vzdelávacích aktivít pre knihovníkov na Slovensku:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Methodika_vzdelavanie_knihovnikov.pdf

Možnosti registrácie knižníc do elektronickej konferencie Slovenskej národnej knižnice v Martine s možnosťou zasielania aktuálnych informácií z oblasti knihovníctva na Slovensku:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/zaregistrovanie_do_elektronickej_konferencie_SNK.pdf

Metodicke odporúčania pravidiel pre nastavenie predlžovania výpožičiek v knižniciach knižničného systému SR:

- https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Methodicke_odporucania.pdf

Štatistické údaje mestských a obecných knižníc za rok 2022 - Okres Žilina

Názov obce/mesta	Budovanie knižničného fondu a informačných zdrojov (priemerná suma na nákup KJ na 1 obyvateľa v € v kalendárnom roku)			Vynaložené finančné prostriedky na nákup KF (od zriaďovateľa, FPU, sponzora a iných)	Počet obyvateľov	Počet používateľov	Percento používateľov z počtu obyvateľov			Vzdelávacie, kultúrne a komunitné podujatia		
	štandard	skutočnosť	%				štandard	skutočnosť	%	štandard	skutočnosť	%
Belá	0,8	0,03	4	106	3 304	323	12	9,8	81	50	9	18
Bitarová	0,8	0,00	0	0	836	23	8	2,8	34	6	0	0
Brezany - stagnuje	0,8	0,00	0	0	690	0	8	0,0	0	6	0	0
Divina	0,8	0,21	26	508	2 467	17	10	0,7	7	20	0	0
Divínka-Lalínok	0,8	0,03	4	31	1 016	17	8	1,7	21	8	0	0
Dlhé Pole	0,8	0,00	0	0	1 923	100	8	5,2	65	8	30	375
Dolná Tižina	0,8	0,19	24	283	1 492	75	8	5,0	63	8	1	13
Ďurčiná	0,8	0,00	0	0	1 095	15	8	1,4	17	8	0	0
Fačkov	0,8	0,00	0	0	670	40	8	6,0	75	6	0	0
Gbefany	0,8	0,90	113	1 373	1 524	62	8	4,1	51	8	3	38
Horný Hričov	0,8	0,28	35	241	870	42	8	4,8	60	6	1	17
Hričovské Podhr.	0,8	0,00	0	0	346	3	8	0,9	11	4	0	0
Jasenové	0,8	2,37	296	1 463	617	51	8	8,3	103	6	0	0
Kľače	0,8	0,30	38	125	414	26	8	6,3	79	4	0	0
Kónská	0,8	1,13	141	1 892	1 672	139	8	8,3	104	8	3	38
Kunerad	0,8	1,48	185	1 544	1 044	105	8	10,1	126	8	6	75
Krasňany	0,8	1,02	127	1 674	1 646	203	8	12,3	154	8	18	225
Lietava	0,8	0,91	114	1 500	1 650	119	8	7,2	90	8	1	13
Lietavská Lúčka	0,8	0,13	16	240	1 881	33	8	1,8	22	8	0	0
Lietavská Svinná	0,8	0,14	18	150	1 049	34	8	3,2	41	8	0	0
Babkov pob.	0,8	0,23	29	150	639	14	8	2,2	27	6	0	0
Lysica	0,8	0,54	68	476	875	105	8	12,0	150	6	11	183
Mojš - stagnuje	0,8	0,00	0	0	1 383	0	8	0,0	0	8	0	0
Nededza	0,8	0,39	49	416	1 072	51	8	4,8	59	8	1	13
Paština Závada	0,8	0,08	10	20	253	9	8	3,6	44	4	0	0
Porúbka	0,8	0,17	21	90	524	44	8	8,4	105	6	0	0
Rajec	1	0,69	69	4 022	5 839	381	12	6,5	54	150	11	7
Rajecká Lesná	0,8	0,00	0	0	1 232	48	8	3,9	49	8	0	0
Rajecké Teplice	1	0,13	13	384	2 857	145	12	5,1	42	50	0	0
Rosina	0,8	0,46	57	1 535	3 358	56	12	1,7	14	50	2	4
Stránske	0,8	2,00	249	1 848	926	79	8	8,5	107	6	1	17
Strečno	0,8	0,96	121	2 496	2 587	203	8	7,8	98	20	11	55
Teplička n.Váhom	0,8	0,40	50	1 757	4 387	284	12	6,5	54	50	25	50
Terchová	0,8	0,56	70	2 254	4 014	257	12	6,4	53	50	17	34
Turie	0,8	0,86	108	1 803	2 088	104	12	5,0	42	20	6	30
Varín	0,8	0,65	81	2 523	3 891	97	12	2,5	21	50	0	0
Zbyňov	0,8	0,00	0	0	862	0	8	0,0	0	6	0	0
Žilina - MsK	1	0,22	22	10 728	48 000	1 336	8	2,8	35	300	314	105

Štatistické údaje mestských a obecných knižníc za rok 2022 - Okres Bytča

P. č.	Názov obce/mesta	Budovanie knižničného fondu a informačných zdrojov (priemerná suma na nákup KJ na 1 obyvateľa v € v kalendárnom roku)			Vynaložené finančné prostriedky na nákup KF (od zriaďovateľa, FPU, sponzora a iných)	Počet obyvateľov	Počet používateľov	Percento používateľov z počtu obyvateľov			Vzdelávacie, kultúrne a komunitné podujatia		
		štandard	skutočnosť	%				štandard	skutočnosť	%	štandard	skutočnosť	%
1.	Bytča	1	0,75	-75	8 612	11 423	1 583	13	14	107	300	22	7
2.	Hvozdnica	0,8	0,08	-10	95	1 199	8	8	1	8	8	0	0
3.	Jablonové	0,8	2,01	252	1 820	904	98	8	11	136	6	13	217
4.	Kolárovice	0,8	0,00	0	0	1 817	6	8	0	4	8	0	0
5.	Kotešová	0,8	0,62	-77	1 350	2 183	295	10	14	135	20	0	0
6.	Maršová - údaje nedodali	0,8	#####	###	0	0	75	8	#####	###	8	0	0
7.	Petrovice	0,8	0,00	0	0	1 640	42	8	3	32	8	1	13
8.	Predmier	0,8	1,35	169	1 824	1 347	107	8	8	99	8	10	125
9.	Súľov-Hradná	0,8	0,05	6	48	984	24	8	2	30	6	0	0
10.	Štiavnik	0,8	0,03	-4	131	3 999	87	12	2	18	6	0	0
11.	Veľké Rovné	0,8	0,48	-60	1 760	3 662	102	12	3	23	50	15	30

Názov: **Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2022:
knižnice, štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie...**

Zostavila a príspevky spracovala: Mgr. Božena Sobolová

Grafická úprava: Mgr. Martina Zubčeková

Zverejnené štatistické údaje boli poskytnuté so súhlasom zriaďovateľov miest a obcí Horného Považia (okres Žilina a Bytča)

Vydavateľ: Krajská knižnica v Žiline

Počet strán: 31

Náklad: 50 ks

Rok vydania: 2023

Fotografie: archív Krajskej knižnice v Žiline, archív Obecnej knižnice v Strečne, archív Obecnej knižnice v Jablonovom